

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Gregorius Pontifex creatur. Carolus amplissimis se rebus abdicat. cap. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

DE
VITA ET REBUS GESTIS,
CAROLI CARD.
S. PRAXEDIS,
ARCHIEPISCOPI MEDIOLANI.

Liber Tertius.

Gregorius
Pontifex
creatur. Ca-
rolus am-
plissimis se-
rebus abdi-
cat.

CAPVT I.

Postridie quàm erat
clausum conclaue,
hoc est 3. Id. Maij,
creatus est Ponti-
fex Vgo Boncomp-
agnus Cardinalis
Sancti Sixti Bono-
niensis, & Gregorius eius nòminis
X. I. L. appellatus. cuius humanitati,
pietatiq; Carolus cum valde confide-
ret, ei multa suppeditauit, quæ ad Ec-
clesiã optime constituendam, Roma-
nosq; mores cõponendos facere pos-
set, librosq; Pontificio muneri aptissi-
mos obtulit. Audire illum Gregorius
libenter visus est: nã & præcipue vir-
tutis virum; & vero etiam, si quid ad
rem pertinet, dignitatis suæ fauorem
amicissimum agnoscebat. Quo vero
melius res ordinari possent, cum Ro-
mæ manere iussit, & vna cum optimis
Præsulibus de ijs, quæ agere oportet,
consultare. sed quaquam ad Octo-
brem mensẽ Carolus Romæ mora-
tus est; vix tamen, vt sunt semper bo-
nũs consilijs plurima parata impedi-
menta; quicquid perfici potuit. At
vni tamen fuere, quæ tum consultata
sunt; nam alia alio tempore Pontifex
postea exequenda suscepit: Ad Ponti-
ficiam familiam ea, quæ Pij V. tempore
viguerat, disciplina instituendam,
Carolus non pauca contulit. Bernar-
dum Cariliam Dertonensem olim fa-
miliarem suam, apud Pontificem col-

locandum curauit; hominem pietati
maxime deditum. cuius religio ita se
in dies ostenderat: vt Ormaneto Pa-
tauji Episcopo facto, in eius fere lo-
cum, manuque a Pio vocatus succes-
sisset. Hic igitur in Pontificia domo,
forisque sacræ disciplinæ seruiens, si-
mul res Caroli oēs apud Pontificem,
magna diligentiã, studioq; procurauit:
Deo in primis ita prouidete, vt quod
maxime opus erat apud ipsum Ponti-
ficem Carolo numquam deesset fide-
lissimus negotiorũ illorũ gestor; quæ
grauissima ad singularem ecclesiæ fru-
ctũ perpetuò tractauit. quam ad rem
Specianum aptissimum postea, Grego-
rioque gratissimum habuit, vt merito
quis de Caroli familiarib. obseruaue-
rit: tales Pontifices, eos sibi ministros
asciuisse, talique loco habuisse. nam
præter alios, etiam Constantium Taf-
soniũ Mutinensem ad se vocauit Pius;
quẽ Mediolani Carolus familiæ præ-
positum habebat, antiqua probitate,
pietateq; hominem Romæ dum fuit,
diuino rursus impulsu, visus est ad
omnem sanctitatem, ac rursus etiam, quã
antea incitari. quod tum in publicis
Ecclesiæ, Præsulumque rebus, quibus
ibi præfuit, conformandis; tum in vi-
tæ suæ rationibus seuerius compo-
mendis declarauit. dolet non ea om-
nia certa, explicataque habere, quæ
ibi tamen Carolum fecisse, non leui-
bus ducor argumentis. sed quæ satis
com.

comperta non habeo, ea satius arbitror præterire. Illud vulgatum est; abiecta timiditate illa, quæ plurimos solet a christiano fraternæ reprehensionis officio, deterrere; plerisque Cardinales singillatim grauius, libereque monuisse de eo, quod christiana res ab eis, tamquam Ecclesiæ Dei Principibus, postularer: quibusdam etiam proprias causas demonstrasse, quibus præter ceteros ipsi vitæ sanctitati studere deberent. quod officij genus, quamquam nõ omnibus gratissimum fuit; eius tamen, quæ vis est veritatis, extitit in multis fructus ad pietatem non mediocri. Mediolanum demum rediens, Lauretanam ædem venit pridie solemnis festi Omnium Sanctorum: vbi tum loci, tum diei festi religione motus, ex veterum vigiliarum imitatione, tota nocte in sacrosancta illa Beatissimæ Virginis ædícula vigilauit; sacrisque meditationibus, precationibusque mentem exercuit; Ludouico Moneta solo comite: quem sacerdotem in itinere familiæ præfectum semper habuit. tum vero domi, forisque rerum plurimarum fidelissimum administrum; & supra quam se necesse ferre posse videretur, in laboribus, & incommodis, quæ Caroli committatus erant, patientem, qui cum Ecclesiæ iam dudum, Caroloque se totum tradidisset; nihil tamen ex Ecclesiæ, Carolive rebus vniquam percipere voluit. Plurima Romæ Carolus ad ecclesiæ suæ commodum, fractumque obtinuit, quæ Pontificijs litteris continentur. in his fuit Romanarum stationum diuinum beneficium; quæ toto anno per varias vrbes ecclesias distributa; eximios animi fructus afferunt ad salutem. illud etiam fecit; vt ijs se muneribus, honoribusve omnibus iam tandem liberaret; quibus totum se, vt cupiebat, ecclesiæ suæ regendæ, ac custodiendæ dare prohibebatur. Pium ante orauerat, vt Archiprebyteratum Sanctæ Mariæ maioris;

summam penitentiarij muneris præfecturam; ordinum religiosorum patrocina; præsertim Franciscani, quod multi negotij erat; renunciare, Pontificiæque auctoritati relinquere liceret. sed passus ille non erat: pergeret ijs muneribus satisfacere per viros idoneos a se substitutos: curaret ipse quantum posset, aut per episcopalem curam liceret: quâquam minus etiam quàm antea posthac faceret; ita sibi satius videri; quàm ab eo munera eiusmodi relinquere: si quid in eo esset offensionis, præstare se velle: neminem se habere præsentem, quem Carolo præferret absenti. Nunc item Gregorium vehementer orauit, vt id sibi permitteret. quod ita tandem impetrare posse videbatur, si modo vellet eos nominare quibus ea recte Pontifex munera posset committere. sed cum id quoque modeste recusaret; neque annuit tunc quidem Pontifex; & cum non abnuisset tamen penitus; Mediolanum reuersus Carolus, statim ijs se curationibus abdicauit, his ipsis litteris latine ad Gregorium scriptis.

Beatissime Pater. Postquam Mediolanum, ad ecclesiæ mihi commissæ gubernationem redij, non iudicavi amplius id esse differendum de officio summi Penitentiarij, ad quod me, mea conscientia iam diu stimulabat, et vehementer urgebat. Cum enim pastoralis curæ necessitas, me ab ecclesia Mediolanensi abesse non patiatur; vt præsens illi muneri, quod commemoravi; quodque totum hominem, eumque præsentem postulat, satisfacere queam; illud omnino deponere statui. Ceterum, quia Saluator noster Christus Iesus Sanctitatem vestram totius ecclesiæ suæ administrationi præfecit; & curam tradidit, ecclesiasticas dignitates, et officia ad Dei honorem, gregisque sui salu-

autopsi
redimot
O. amon
-m's mlar
al vito
ibda audn
..

TVIIO

Caroli litteræ ad Pontificem in quibus Sanctitati suæ dignitates, & officia multa reliquit.

salutem idoneis viris conferendi; atque ad hæc, aliaque præstanda perpetuam spiritus sui præsentiam, ac singulare auxilium promisit; nihil conscientia meâ tutius esse video, quam si illud integre in vestra Sanctitatis uoluntate, & manu reponâ. Quapropter nunc sponte, & libere officium hoc summi Pœnitentiarij in vestra Sanctitatis, tamquam in Christi, cuius vicem in terris gerit, manibus resigno, continuas interim ad Deum Opt. Max. fundens preces, ut sibi hac in re, largius gratiæ suæ lumen impartiri dignetur; quo is illi muneri præficiatur, qui nulla alterius residentiæ, aut occupationum necessitate impeditus; Dei, & animarum zelo flagrans, ac doctrina, & uita integritate præfulgens, digne ministerium ipse suum impleat. Iisdem rationibus adductus, sponte etiam, & libere resigno in manibus vestra Sanctitatis Archiepiscopatum ecclesiæ S. Mariæ maioris; et officium protectoris, ac correctoris religionis S. Francisci, et Carmelitana; necnon & monasterij S. Marthæ in vrbe; ac omnium aliarum Congregationum regularium, quarum ego Protector existo. Atque ita humillime vestra Sanctitatis pedes deosculor, me, ac Mediolanensem hæc ecclesiam in visceribus Iesu Christi, eius pietati, & paternæ curæ toto corde semper commendans. Mediolani 13. Calend. Decemb. 1572. Eodẽ tempore ad Philippum Regem de Germaniæ inferioris; & ad Sebastianum Regem, eiusq; patruum Cardinalem de Lusitaniæ clientela dimittenda scripta: eiusmodi munera præsentia in vrbe desiderare; ubi coram, & diligenter, quod ecclesiarum, rerumq;

sacrarum gratia opus est, quæq; ad pietatẽ opportuna sunt prouincijs, curari possint: sibi id minime licere: & alioquin se totum ecclesiæ suæ debere. Eadem fere de causa Britanum Principatum triennio ante alienauerat; quæ enim ciuitati illi curæ tribuebat, id Ecclesiæ suæ adimere sibi videbatur: præter id, quod ex pecunia contracta, plurima poterat ad Dei honorem, gregisque sui commodum efficere, quemadmodum re ipsa effecit. Duas item Abbantias ex multis illis reliquas per id tempus dimisit. altera ita se abdicauit; ut Othavianam Mediolani Præposituram, licet tenuiorum multo fructuum, seminario suo Pontificis auctoritate tribueret. Aronensem vero vel prorsus dimittere; vel eius saltẽ fructus diuino cultui in ipso loco exercendo, perpetuo addicere sæpius curauerat. nunc de certo presbyterorum numero in ea ecclesia constituedo, qui diuinis rebus operam darent: nunc de ea religiosis uiris penitus tradenda, cogitauit. cùm aliud ipse ex omni parte non probaret; aliud Pontifex non concederet; sacerdotiã ad id tempus sibi retinuerat. tantum, quia monachi illi pene defecerat; clericos eo loco multos habuerat; religioseque moribus, & litteris instituentos curauerat: ne, quamuis rem ipse retineret; in suos tamen usus fructus infunderet. obtinuit a Gregorio tandem, ut eam, quod iamdiu cupiebat, traderet Societati Iesu. Ita vectigalibus, administrationibus, honoribusq; maximis relictis: vno ex tot, tantisque sacerdotijs Archiepiscopatu retento; & ex plurimis pensionibus, nonnullis tantum, quibus ecclesiæ minime grauarentur; ad aureorum nummum millia paulo plus viginti, additis patrimonij fructibus, eius annui reditus ex luge amplissimis redacti sunt. ipse vero se totum diuinis obsequiis, quæ omnibus humanis opibus potiora sunt; & charissimi gregis custodię, maiori quam unquam antea studio, contentioneq; tradidit.

Pro-